

Capbreu de Pierola (1521)

Els Hostalets de Pierola

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Arxiu de la Corona d'Aragó. C/ Almogàvers, 77. Barcelona.
Emplaçament	Arxiu de la Corona d'Aragó. Notarials. Igualada. Reg.: Ig-1006
Alçada:	360 m

Coordenades:

Latitud:	41.53384
Longitud:	1.77016
UTM Est (X):	397407
UTM Nord (Y):	4598751

Classificació

Número de fitxa	08162 - 51
Àmbit:	Patrimoni documental
Tipologia	Fons documental
Estil / època:	Modern
Segle	XVI
Any	1521
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Llei 10/2001
Accés	Restringit
Ús actual:	Científic
Titularitat	Pública
Titular:	Arxiu de la Corona d'Aragó.
Autoria de la fitxa	Natàlia Salazar Ortiz/Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa:	dv., 22/05/2009 - 02:00

Descripció

Capbreu del terme del castell de Pierola. Atorgat davant de Jaume Honorat Franquesa, notari d'Igualada, l'any 1521. Fet a instàncies del Senyor del castell de Pierola, el donzell Rafael de Calders. Consta de 31 declaracions de tenedors de terres residents al propi terme de Pierola i de 18 declaracions de tenedors de terres a Pierola però residents en els termes veïns. Constitueix una excel·lent descripció del poblament i de l'estructura de la propietat de la terra al terme de Pierola a l'inici del segle XVI. A la vegada aquest document permet una aproximació força precisa als efectes de les grans crisis demogràfiques baixmedievals sobre el poblament i sobre l'estructura agrària en el seu conjunt. Conté encapçalament en cadascuna de les confessions-declaracions en llatí encara que la resta del text és en català.

Història

El capbreu és un tipus de document on s'anotava, de forma abreujada i en períodes cronològics espaiats, les confessions o reconeixements fets pels emfiteutes als senyors directes, per tal de conservar memòria o prova de la subsistència dels drets dominicals. Era per tant una escriptura de confessió en què consta el reconeixement de drets i rendes que fan els vassalls/emfiteutes al seu senyor. Un capbreu, de fet, és un document de gestió del domini senyorial, ja que cada vegada que es fa la confessió es conserven i es renoven els drets i rendes tinguts per un senyor sobre els seus dominis útils i les jurisdiccions. En aquest sentit, el senyor pot fer repetir la confessió tantes vegades com li sembli, si bé cada vegada n'ha de pagar les despeses d'acompliment. Tradicionalment, els estudiosos han distingit dues classes de capbreus: els de senyoria, sèrie de drets senyorials i d'obligacions comuns a tots els vassalls emfiteutes, que solen englobar tot un poble; i capbreus de rendes, els més nombrosos, que especifiquen els drets i rendes d'un senyor de particular a particular. Es pot remuntar l'origen dels capbreus als políptics carolingis, destinats a fixar l'estatut dels homes i de les terres en les diferents vil·les d'un domini. Entre els s XI-XIII els registres de drets i rendes passaren de ser una relació fixa a esdevenir un instrument periòdicament posat al dia i summament útil per al control senyorial sobre les persones i les terres. A partir del s XIII, i sobretot a partir del s XIV, quan la crisi baix medieval obliga a conèixer millor l'estat dels diversos drets i rendes senyorials, el text dels capbreus esdevé molt més flexible, sovint ple de cancel·lacions i afegits, a part de refer-se periòdicament per adaptar-lo a noves circumstàncies. De fet, és a partir d'aleshores que es produeix una major accessibilitat al text, gràcies a l'ús progressiu de la llengua catalana i a la regularitat en l'exposició.

En dita masona. angelina manfisa de dies cses sopo
tanyen es pperanen conha horena dmerple. de la dora
arborib q' pmermanu fhu en cet cas qui sabagu lo p
seponb dela dita omnia yal horena p tenamet conha
p lo donant pmet del die pan arborib q' lo quacion
fhu en totome del capell de piazola a tres dies d'el mes
denoembre del any xii quate emb vuytmanquabe
enlos esord signat p balt maff benthomen putard pre
uere viay enotay p balt de la fofia de apiazola
p lozono de aquella +

Confessio francisci mathamont de paragues subiranus

Francisc matha del mas de paragues subiranus de
etorne del castell de apiazola confituyt p sonalmet
ula casa mas de salvada gotat del etorne del
del castell mperant iusamet p ell prestat @ vne for
den y als fens quate s'ant chancelis p les luntias
corporalment edant en presentia d'ell iusamet honorat
franguisa pauritat real moit p balt de la fofia de
fate y en presentia de salvada gotat del mas del
coloma y den pte quate del mas quate t'fmonis
en aquies coses d'omanab y pte fens / en francisc ma
tha del mas de paragues subiranus confessa y regona
que al magnifi mossi raffel de al d'el d'orice donat donat
del capell de apiazola a qui present celte y posse
ex lo die fomas de quaviquel subiranus fhuat
en totome del dit castell de apiazola de abis finson
alt abtaulades y balt pparat en +

Lomas regolas

ten mes dix y manifesta bte y pte tota que mas
appellat de polus subira fhuat en totome del di
castell de apiazola en femp abtoteb abtoteb lo

Mate de la fofia